

Obsah

1	Vztah bobra a člověka	1
1.1	Chronologický vývoj vztahu člověka a bobra	1
1.1.1	Bobr ve třetihorách	2
1.1.2	Bobr ve čtvrtohorách	3
1.2	Současný pohled na bobra.....	10
1.3	Bobr jako nový prvek středoevropské krajiny	11
1.4	Dynamika a cykličnost bobrem osidlovaných stanovišť	12
1.5	Bobr jako výrazný přírodní činitel	13
1.5.1	Hydrologické efekty bobřích mokřadů.....	14
1.5.2	Ekologické efekty bobřích mokřadů	15
2	Program péče o bobra evropského v České republice	18
2.1	Zonace dle Programu péče	19
3	Opatření pro předcházení a eliminaci konfliktů s bobry	22
3.1	Opatření pro předcházení škodám způsobených okusem	23
3.1.1	Oplocení	25
3.1.1.1	Oplocení jednotlivých stromů	25
3.1.1.2	Oplocení lesních a zemědělských porostů.....	28
3.1.2	Abrazivní nátěr	32
3.1.4	Pachová zradidla.....	36
3.1.5	Ochrana osob a majetku před rizikem pádu stromů.....	37
3.2	Ochrana před zaplavením pozemků, infrastruktury a budov	38
3.2.1	Drénování bobřích hrází	41
3.2.2	Plovoucí bóje jako prevence před vznikem hráze	47
3.2.3	Zasypání kanálu hrubozrnným materiálem	49
3.2.4	Navýšení úrovně pozemku.....	50
3.2.5	Odstraňování nebo snižování bobřích hrází	52
3.2.6	Ochrana mostků a propustků	53
3.2.7	Ochrana před omezením funkčnosti vodohospodářských objektů.....	56
3.3	Ochrana proti hrabání nor či kanálů a narušení stability břehů	56
3.3.1	Opevnění hráze nebo břehu kamenem (pohozem, rovnaninou)	57
3.3.2	Pletivo v tělese hráze nebo v břehu	59
3.3.3	Štětovnice.....	61
3.3.4	Zasypávání propadlých nor a tunelů	62
3.3.5	Ochrana proti narušování břehů skluzu a kanály.....	63
3.4	Ochrana malých vodních nádrží	63
3.4.1	Ochrana před omezením funkce technických prvků vodních nádrží.....	64
3.4.2	Ochrana před nežádoucím snižováním hladiny na malých vodních nádržích	68
3.4.3	Ochrana hrází a břehů malých vodních nádrží proti hrabání nor	69
3.5	Plánování nových objektů	69

4 Právní předpisy související s ochranou bobra a řešením konfliktů	72
4.1 Ochrana bobra evropského dle zákona 114/1992 Sb. (ZOPK).....	72
4.2 Výjimky z ochranných podmínek zvláště chráněných druhů	76
4.2.1 Povolení výjimky ze zákazů na základě žádosti	76
4.2.2 Povolení výjimky ze zákazů opatřením obecné povahy.....	78
4.3 Bobr evropský v mysliveckých právních předpisech	81
4.4 Kácení dřevin poškozených okusem.....	81
4.4.1 Preventivní kácení	81
4.4.2 Havarijní kácení.....	83
4.5 Náhrada škody a újma	84
4.5.1 Náhrada škod dle zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy.....	84
4.5.2 Náhrada za ztížení zemědělského nebo lesního hospodaření dle § 58 ZOPK.....	87
4.5.3 Rozdíl v aplikaci zákona č. 115/2000 Sb. a § 58 zákona č. 114/1992 Sb.	89
4.6 Dotační titul Operační program životní prostředí	89
4.6.1 Základní informace.....	90
4.6.2 Důležité odkazy a dokumenty k OP ŽP	90
5 Biologie a ekologie bobra.....	91
5.1 Původ a členění rodu bobra	91
5.1.1 Bobr kanadský	91
5.2 Historické a současné rozšíření bobra u nás a v Evropě.....	92
5.2.1 Současný výskyt bobra v Evropě	92
5.2.2 Historický výskyt bobra v českých zemích.....	93
5.2.3 Aktuální výskyt bobra v ČR.....	93
5.2.4 Výhled dalšího osidlování ČR bobrem.....	95
5.3 Biologie a ekologie bobra	95
5.3.1 Vzhled a morfologie.....	95
5.3.2 Adaptace na vodní prostředí.....	96
5.3.3 Sociální chování.....	98
5.3.3.1 Rodinná struktura	98
5.3.3.2 Sezónní a denní aktivita.....	99
5.3.3.3 Teritorialita	99
5.3.3.4 Šíření.....	100
5.3.4 Pozice v ekosystému.....	101
5.3.4.1 Potrava.....	101
5.3.4.2 Predace	103
5.3.4.3 Nároky na prostředí	103
5.4 Jak poznat, že lokalita je osídlena bobrem?.....	104
6 Praktické informace	108
6.1 Co dělat v případě nálezu zraněného bobra	108
6.2 Co dělat v případě nálezu uhynulého bobra	108
6.3 Kontakty	109
Použitá literatura.....	110
Přílohy	113